

MIKES KELEMEN MAGYAR NYELV ÉS IRODALOM TANTÁRGYVERSENY

2024. április 19–22., országos szakasz

11. osztály, magyar tagozat

- minden tétel kötelező
- a tételek kidolgozására szánt idő: 3 óra
- megjelenés: 10 pont

I. TÉTEL

45 pont

Írj 1,5–2 oldalas értekezést *A szerelem mint az emberi boldogság lehetősége* címmel az alábbi szövegrészek értelmezésére és olvasmányaidra építve!

*Tünde**Ah, ne kelts föl bánatimból.**Ilma! Ilma! messze honból,**Látod, mily hiába járok.**E kies fát mily hiába**Ültetém vad föld porába,**Kedvesemre nem találók.**A fa kincseket terem,**A fő kincs, a szerelem,**Szép világa álmaimnak,**Mellyek e vidékre vonnak,**Ah, az rajta nem terem.**(Vörösmarty Mihály: Csongor és Tünde. Első felvonás. Részlet)**Csongor**S ez minden, amiért az ember él?**Setét, üres, határtalan kebel,**Oh, a te magányod rémítő lehet!**S így utazóim útra nem vezetnek.**Egyik mint báloányt, hitvány port ölel,**A másik rommá tenné a világot,**Csak hogy fölötte ő lehessen úr,**S ez a legszörnyebb mindenek között:**Mint a halál jár élő lábakon,**És pusztá sirt hord hó kebel helyett.**Ó szerelem, gyújts utamra csillagot,**S te légy vezérem Tündérhon felé.**(Vörösmarty Mihály: Csongor és Tünde. Második felvonás. Részlet)**Csongor**Ah, ha Tünde volt - de hírét**Itt ki mondja most nekem?**Elnémult a szerelem,**S a kívül nincs semmi hívem,**Mely vezetne útamra.**Nem tudom, hová legyek.**(Vörösmarty Mihály: Csongor és Tünde.**Harmadik felvonás. Részlet)**Éj**Az ember feljő, lelke fényfolyam,**A nagy mindenség benne tükrözik.**Megmondhatatlan kéjjel föltekint,**Merőn megbámúl földet és eget;**De ifjúsága gyorsan elmulik,**Erőtlen, aggott egy-két nyár után,**S már nincs, mint nem volt, mint a légy fia.**Kiírthatatlan vággyal, amíg él,**Túr és tűnődik, tudni, tenni tör;**Halandó kézzel halhatatlanul**Vél munkálkodni, és mikor kidőlt is,**Még a hiúság műve van porán,**Még kőhegyek ragyognak sírjain,**Ezer jelekkel tarkán s fényesen**Az ész az erőnek rakván oszlopot.**De hol lesz a kő, jel, s az oszlopok,**Ha nem lesz föld, s a tenger eltűnik.**Fáradtan ösvényikből a napok**Egymásba hullva összeomlanak;**A Mind enyész, és végső romjain**A szép világ borongva hamvad el;**És ahol kezdve volt, ott vége lesz:**Sötét és semmi lesznek: én leszek,**Kietlen, csendes, lény nem lakta Éj.**(Vörösmarty Mihály: Csongor és Tünde. Ötödik felvonás. Részlet)**Éjfél van, az éj rideg és szomorú,**Gyászosra hanyatlak az égi ború:**Jó, kedves, örülni az éjbe velem,**Ébren maga van csak az egy szerelem.**(Vörösmarty Mihály: Csongor és Tünde. Ötödik felvonás. Részlet)*

MAGDOLNA a falnak borul és zokogni kezd.

MÓKA gyorsan be az ajtón. *Mondtam s itt vagyok! Ámulva meggyökerezik.*

MAGDOLNA ránéz Mókára, szerelmesen nézi, aztán egyszerre diadalmasan felnevet és elmozdítja a falat.

Móka!

ESZTER felugrik s kiáltva. *Boszorkánytojás!*

(Tamási Áron: *Énekes madár*. Első felvonás. Részlet)

MÁTÉ indul fel a létrán, de nagyon óvatosan.

MAGDOLNA. *Jaj, Istenem! Tégy csodát! Most tégy csodát! Nézi a fát, s látva, hogy az emelkedik, mind lágyabb és édesebb hangon. Úgy... édes Istenem... Kedves Istenem...*

MÁTÉ ki felment jó messze már a létrán, egyszerre hanyatt-homlok vissza s leugrik. *Én nem megyek! Reszket. Én nem megyek! A fa lassan visszaereszkedik.*

(Tamási Áron: *Énekes madár*. Második felvonás. Részlet)

MÓKA. *Hát édesanyám?... Tudja, azelőtt, régen, akkor volt szerelmes?*

KÖMÉNYNÉ sóhajtva. *Voltam bizon, de még milyen erősen! (...) Ó, milyen erősen ellepett akkor engemet a gyengeség! Pedig nagy erőt éreztem magamban: olyan nagyot, hogy avval más ember még egy házfalat is el tudott volna mozdítani...*

(Tamási Áron: *Énekes madár*. Harmadik felvonás. Részlet)

PAP. *Hát ma este mit csináltál?*

MÓKA. *Ma este? Ó, ma este gyönyörű volt!... Mert amikor én idejöttem, nem a kaszával, hanem a falmozdítás idején... s én reánéztem s ő reám: akkor immár tudtuk, hogy mind a ketten felkerülünk a Göncöl szekerire... ahol én fogom a gyeplőt s ő fogja az én kezemet... s úgy vágatunk sebesen... a csillagok között...*

PAP csodálkozva nézi, mind nagyobb együttérzéssel.

MÓKA. *Végig az égi kék mezőn... s a Fiastyúknál megállunk, hogy belérakjuk a csirkékkel együtt a szekér derekába... Én azt már mind tudtam akkor... hogy én őt szeretem... hogy én érte beteg leszek... de ő mellettem marad és akkor meggyógyulok... ha minden percben mellettem marad, akkor meggyógyulok... s osztán elmegyünk a plébános úrhoz, hogy az Isten színe előtt is egymásé lehessünk... én az övé s kicsi Magdó az enyim... mindig az enyim...*

(Tamási Áron: *Énekes madár*, Harmadik felvonás. Részlet)

DOBOS. (...) *Amit este kidoboltam,/ Bételt reggel előtt!/ Elhullott a varjú-sereg/ A kis madár előtt!/ Ameddig lesz hű szerelem,/ Így lesz ezután es!/ Legyőzi a jó a rosszot/ S a tiszta szív a gonoszot/ Mindig ezután es.*

(Tamási Áron: *Énekes madár*. Harmadik felvonás. Részlet)

II. TÉTEL

45 pont

Egy néprajzkutató Arany János balladahőseinek babonás világát tanulmányozza. Írd meg kollégájához címzett levelét, melyben beszámol tapasztalatairól, a hallott történetekről!